

IVAN BINAR SYN PLUKU

odkaz na film: https://www.youtube.com/watch?v=od9ZFV1K_XU

ZÁKLADNÍ INFORMACE PRO UČITELE

Filmový dokument rozkrývá příběh ostravského spisovatele, disidenta a signatáře Charty 77 Ivana Binara, který vzpomíná na svůj život v komunistickém Československu, divadelní aktivity na přelomu 60. a 70. let a pronásledování po okupaci v době nastupující normalizace. Věznění a policejní dohled, stejně jako každodenní šikana úřadů totalitního státu jej nakonec donutily s manželkou a dětmi odejít do exilu do Rakouska, později pak do Mnichova, kde pracoval v redakci Rádia Svobodná Evropa. Do Československa se vrátil až po pádu komunismu, píše prózy pro dospělé i dětské čtenáře.

Vyprávění pamětníka, svědka minulosti, je specifickým školním historickým pramenem, který v tomto případě žákům zprostředkovává studentský filmový snímek. Jeho koncepce a krátká stopáž (16 minut) je vhodná pro přímé využití ve vyučovací hodině dějepisu na základní či střední škole. Ideálně jej učitel může využít jako iniciační a motivační prvek, dokument by měl u žáků probudit zájem o nedávné události, které zásadně ovlivnily životy jejich rodičů i prarodičů. Mohou se alespoň na chvíli vcítit do pocitů a prožitků konkrétního člověka, naslouchat jeho vyprávění a přemýšlet o jeho slovech. Historii tak budou poznávat také v lidské rovině, nikoli jen prostřednictvím faktografických informací z učebnic.

MEDAILON PAMĚTNÍKA

Ivan Binar se narodil 25. června 1942 v Boskovicích. Po maturitě na jedenáctiletce v Opavě pracoval krátce jako pomocník na pitevně veterinárního výzkumného ústavu. Poté byl s obtížemi přijat na Pedagogický institut v Ostravě, kde absolvoval v roce 1963 v oborech český jazyk, dějepis a výtvarná výchova. Po vojně učil devět měsíců na devítiletce v Dolním Benešově, odkud odešel, dva měsíce byl korektorem v tiskárně, pak tři roky pedagogickým pracovníkem v ostravském Domě pionýrů a mládeže. V letech 1968 až 1971 byl redaktorem měsíčníku Tramp.

V únoru 1971 byl zatčen a obviněn podle paragrafu 100 1/c – tedy z pobuřování, z nepřátelství k socialistickému společenskému zřízení, jehož se měl dopustit tím, že účinkoval v muzikálu *Syn pluku* P. Podhrázkého, J. Fraise a E. Schiffauera v ostravském divadelním klubu Waterloo, že uveřejnil povídku *Můj bratr Kain* a že napsal divadelní hru *O hostu a rybě*, čímž vyjádřil svůj postoj k „bratrské pomoci“ armád Varšavské smlouvy. V procesu s deseti obžalovanými (kauza Podhrázký a spol.) byl městským soudem v Ostravě v roce 1972 odsouzen ke dvanácti měsícům nepodmíněně. Trest si odbyl dílem v ostravské vazbě, zbytek pak v Plzni na Borech. Mezi vazbou a výkonem trestu a po propuštění pracoval jako závozník u n. p. Bytostav, pak jako strojník v elektrárně Vítězný únor.

V roce 1977, po podepsání Charty 77, se i s rodinou po nátlaku StB vystěhoval do Vídně. Zde pracoval jako restaurátor porcelánu a tlumočnick. V roce 1983 byl zaměstnán rozhlasovou stanicí Svobodná Evropa a odstěhoval se do Mnichova. Spolu s rádiem poté přešel v roce 1994 do Prahy.

Jeho první publikovanou prózou byla mikropovídka *Sny v láhvi* v Mladém světě (1962), následovaly písňové texty pro ostravské Divadélko pod okapem v Repertoáru malé scény, povídky v časopisech Červený květ, Kurýr a Sešity pro mladou literaturu, pohádky v pořadu Hajaja Čs. rozhlasu.

Knižně debutoval v nakladatelství Profil v roce 1969 dílem *Knížka o tom, jak pan Bouda s cirkusem se světem loudá*. Próza *Kdo, co je pan Gabriel?* vyšla v pražské edici Petlice roku 1974, v torontském nakladatelství 68 Publishers (1978) a německy v nakladatelství Ullstein (1985). Román *Rekonstrukce*

v pražské Expedici (1977) a německy opět u Ullsteinů (1985). *Kytovna umění* v Obrysu (1988) a Západočeském nakladatelství (1991) a německy v nakladatelství Paul Zsolnay (1997), dílo *Den, kdy slétly vlaštovky* vyšlo spolu s díly E. Kantůrkové a K. Pecky v publikaci *Tři prózy z trezoru* ve vydání Evropského kulturního klubu (1990). *Jeníkova práce* v Nakladatelství Hynek (1996), dětská kniha *S kouzelníkem do světa* v Albatrosu Praha (1997), *Ohrada* v Mladé frontě Praha (1997) a *Sedm kapitol ze života Václava Netušila aneb S kolem kolem světa* opět v nakladatelství Hynek v roce 2000. Následovaly tituly *Egonek na útěku* a *M-Mirek v pasti* (2004), v posledních letech knihy *Jen šmouha po nebi* (2013), *Peckova jáma* (2016) a *Revoluce!* (2017).

Zdroj: <http://ivan.binar.cz>

NAVRHOVANÝ PRŮBĚH VYUČOVACÍ HODINY – PROJEKCE SNÍMKU, MYŠLENKOVÁ MAPA, DISKUSE

- v úvodu vyučovací hodiny je vhodné nejdříve stručně představit snímek Ivan Binar: Syn pluku, ukotvit jej v tématech, která žáci z výuky znají, případně je právě probírají – nástup a podoba normalizace, pronásledování nepohodlných spisovatelů v komunistickém režimu, Disent a Charta 77, československý exil aj. (5 min);
- následuje projekce snímku ve třídě, žáci se poté na výzvu učitele rozdělí do pracovních skupin a dostanou za úkol při sledování dokumentu zapisovat své postřehy a poznámky do připraveného pracovního listu (16 minut);
- po zhlédnutí dokumentu pracují žáci ve skupinách – doplňují si do svých pracovních listů postupně odpovědi na otázky, které si nezaznamenali v průběhu projekce, během práce diskutují o svých odpovědích mezi sebou (15 minut);
- učitel vyzve zástupce jednotlivých skupin, aby sdělovali své postřehy, ty pak zapisuje na tabuli a moderuje diskusi žáků o jejich odpovědích, společně hledají odpovědi (9 min.).

Během projekce filmu zaznamenávejte, jakým formám represe ze strany komunistické moci byl ostravský spisovatel postupně vystaven.

Zapište, co podle vás takovým „zacházením“ státní moc v jeho případě sledovala.

Odhadněte, co se skrývá za dobovými pojmy.

„pobuřování“

„normalizace“

„být v podmínce“

- Svůj odhad si nyní ověřte pomocí informací z knih či internetu.

Pokud jste ve vyprávění pamětníka některým tvrzením či skutečnostem nerozuměli, запиšte je.

Co byste spisovateli Ivanovi Binarovi vzkázali?
